

Motilium s účinnou látkou Domperidon

Úvod:

Domperidon (Motilium – pozn. překl.) je léčivo, jehož vedlejším účinkem je zvýšená tvorba mléka a to pravděpodobně tím, že zvýší produkci prolaktinu v hypofýze. Prolaktin je hormon, který stimuluje buňky v mateřském prsu, aby produkovaly mléko. Domperidon zvyšuje sekreci prolaktinu nepřímo a to tak, že zabraňuje působení dopaminu, který má za úkol vylučování prolaktinu z hypofýzy snížit. Domperidon je všeobecně používán při onemocnění trávicího traktu (žaludku) a v Kanadě pro účely stimulace tvorby mléka na trh uveden nebyl. To však neznamená, že nemůže být předepsán z tohoto důvodu, ale spíše to, že výrobce nezajímá o využití léku pro stimulaci produkce mléka. Existuje několik studií, které ukazují, že na zvýšení produkce mléka působí a že se jedná o poměrně bezpečný lék. V minulosti byl používán i pro kojence trpícími nevolnostmi a ztrátou hmotnosti, ale před několika lety byl nahrazen lékem Cisaprid (PrepulsidTM) (Cisaprid byl mezitím stažen z trhu neboť může způsobit vážné srdeční problémy). Domperidon nepatří do stejné skupiny jako Cisaprid. Další lék s podobnými účinky Metoklopramid (MaxeranTM, ReglanTM) je také znám tím, že zvyšuje tvorbu mléka. Má ale častější vedlejší účinky, které jsou pro mnoho kojících maminek nepřijatelné (únava, podrážděnost, deprese). Domperidon má mnohem méně vedlejších účinků, protože nevstupuje do tkáně mozku ve významných množstvích (neprochází přes hematoencefalickou bariéru).

V červnu 2004 federální správa léčiv USA (FDA) zveřejnila varování před používáním Domperidonu z důvodu možných srdečních nežádoucích účinků. Tento nešťastný krok byl proveden bez ohledu na skutečnost, že srdeční nežádoucí účinky se projevily jen tehdy, když byl lék podáván intravenózně, jinak velmi nemocným pacientům. Za celé ty roky, kdy jsem používal Domperidon u matek, jsem ještě neslyšel o žádném významném srdečním nežádoucím účinku, který by mohl být jednoznačně připsán Domperidonu. Mimochodem, FDA nemá žádnou pravomoc mimo USA a dokonce i ve Spojených státech sdružené lékárny, které nejsou pod správou FDA i nadále poskytují pacientům Domperidon. Podrobněji viz Informační dopis o FDA a Domperidonu.

Kdy je vhodné použít Domperidon?

Domperidon nesmí být použit jako první volba při řešení problémů s kojením. Není to všelék. Měl by být použit až po zkontrolování všech ostatních faktorů, které mohou mít za následek nedostatečný příjem mléka. (Podívejte se na *Protokol na zvýšení přísunu mléka* i na *videoklipy* www.mamila.sk, www.kojim.cz). Co můžete udělat?

1. Zintenzívněte na maximum fyzický kontakt (kůže na kůži) během a mezi kojením. Podívejte se na protokol: *Význam kontaktu kůže na kůži*
2. Upravte přísátí tak, aby miminko mohlo co nejlépeji získat všechno maminčino dostupné mléko. Úprava přísátí bude možná jediný potřebný zásah, aby se situace změnila z „nedostatku mléka“ na „nadbytek mléka“ (viz *videoklipy na našich webových stránkách* www.mamila.sk, www.kojim.cz)
3. Použijte metodu stlačování prsu na zvýšení příjmu mléka (Podívejte se na protokol *Stlačování prsu*).
4. Jestliže výlučně kojíte, zkuste po kojení mléko odstříkat. Několik minut ručního odstříkávání po krmení může být na zvýšení tvorby mléka velmi efektivní. Některé maminky mohou chtít použít raději nemocniční odsávačku po dobu 10-15 minut po krmení. Pro některé maminky toto může být vhodné, pro jiné ne. Udělejte co se dá.

Více informací také na www.mamila.sk, www.kojim.cz, www.drjacknewman.com

5. Maminka vyčerpaná odsáváním asi tvorbu mléka nezvýší. **Není nutné odsávat mléko, pokud je to vyčerpávající a máte chuť s tím skončit.**
6. Upravte problémy se sáním a ukončete používání umělých náhrad bradavek (kloboučků, láhví – pozn. překl.) (Podívejte se na protokol *Používání laktační pomůcky a Krmení po prstu a pohárkem*).

Použijte Domperidon na zvýšení tvorby mléka:

Domperidon funguje na zvýšení tvorby mléka obzvláště dobře za těchto okolností:

- Matce, která si odsává v porodnici mléko pro nemocné nebo nedonošené miminko, často poklesne tvorba mléka asi čtyři nebo pět týdnů po porodu. Příčin poklesu je mnoho (nepřiložení dítěte na prs dostatečně brzy, nedostatečné klokánkování, atd.), ale Domperidon obecně dostává úroveň tvorby mléka odsáváním zpět kde byla anebo dokonce výše.
- Matce často poklesne tvorba mléka v souvislosti s užíváním antikoncepce. Během kojení se je třeba vyhnout antikoncepci, která obsahuje estrogen anebo jen progesteron anebo i nitroděložnímu tělísku vylučujícímu progesteron (Mirena). Podívejte se na protokol *Pomalé přibírání po počátečním dobrém přibírání*, kde jsou uvedeny další možné příčiny poklesu tvorby mléka a úpravu faktorů, které je mohly způsobit.

Domperidon také funguje, ale často méně výrazně, když:

- Matka, která si v porodnici odsává mléko pro nemocné anebo nedonošené dítě, ale nepodařilo se jí rozvinout plnou tvorbu mléka.
- Matka se snaží rozvinout plnou tvorbu mléka pro kojení adoptovaného dítěte.
- Matka se snaží odstranit příkrmování dítěte umělým mlékem.

Nežádoucí účinky Domperidonu:

Stejně jako u všech léků i u Domperidonu se mohou vyskytnout nežádoucí účinky, přitom mnohé z nich hlášeny byly (v příručkách jsou často vyjmenovány všechny nahlášené nežádoucí účinky, ale tyto symptomy nemusí být nezbytně vždy důsledkem užívání daného léku). **Neexistuje nic takového, jako 100% bezpečný lék.** Zkušenost naší kliniky je, že s výjimkou zvýšené tvorby mléka jsou vedlejší účinky u matky velmi zřídka. Některé nežádoucí účinky, které matky v naší péči hlásily (velmi zřídka):

- bolest hlavy, která zmizela po několika dnech anebo po snížení dávky (pravděpodobně nejčastější nežádoucí účinek),
- křeče v břiše,
- sucho v ústech,
- změny menstruace, obvykle zastavení, ale je možné i nepravidelné krvácení. Během kojení je však obvyklé nemít menstruaci po mnoho měsíců.
- Několik velmi málo matek, které Domperidon užívaly dlouhodobě po mnoho měsíců, obvykle více jak rok, když zastavily užívání Domperidonu náhle ze dne na den, hlásily pocity úzkosti, nespavost, ztrátu chuti do jídla a další příznaky.

Množství, které se dostane do mateřského mléka je tak malé, že se neočekávají žádné účinky na dítě. Matky během mnoha let užívání nehlásily žádné příznaky, alespoň ne takové, které je možno připsat jednoznačně na vrub Domperidonu. Jisté množství léku dítě přes mléko dostane, ale je to mizivé procento s porovnáním s tím, co děti dostanou při léčení nevolnosti.

Pamatujte si, že tento lék se podává dětem na reflux.

Existují obavy z dlouhodobého uzvn Domperidonu?

Vyrobce v odborn literatuře uvádí, e chronick lba Domperidonem u hlodavců m za následek zvyen potu nádoru prsu. Tato literatura uvádí, e u lovka to nikdy nebylo zdokumentováno. Vsimnte si, studie toxicity léků vtsinou vyaduj uzvn obrovských dvek po dobu zahrnující vtsinu anebo celou dobu ivota zvířete. Vsimnte si také, e nekojen zvyuje riziko rakoviny prsu, ale naopak, riziko rakoviny prsu se s délkou kojení sniuje. Také berte do uvahy, e v Kanadě pouzvme Domperidon jako lék na „výrobu mléka“ více ne 20 let.

Uzvn Domperidonu:

Domperidon se obyejne zain uzvat 30mg (tři 10mg tablety) 3-krt denně. V některých situacích jdeme a na 40mg 4-krát denně. V přibalovm letáku je uvedeno uzt Domperidon 30 minut před jídlem, ale je to doporuen platn pri problémech s trávením. Kadopdne je pravda, e absorpce Domperidonu je na przdn aludek vy. Domperidon uzvejte asi kadch 8 hodin tehdy, kdy vám to nejlépe vyhovuje (není nutn kvůli tomu vstávat, aby byl dodren 8 hodinov harmonogram – nehraje to významnou roli). Mnoho matek uzv Domperidon 3 a  8 tdn, někdy dle a někdy je nemon ukonit uzvn během celé doby kojení. Matky, kter adoptivne koj, uzvj lék obvykle velmi dlouho. Lid uzvjc Domperidon pro aluden tkosti ho uzvj mnoho let.

Po zaatku uzvn Domperidonu me trvat tři anebo tyi dny ne se objev njak uinek i kdy někdy matky zaznamenaly uinek do 24 hodin. Maximln uinek se obvykle objev do 2 – 3 tdn, ale nkter matky zaznamenaly kladn vliv a po 4 a více týdnech. Je proto rozumne uzvat Domperidon aspo 4, jet lépe 6 tdn a a potom mluvit o tom, e to neuinkuje.

Pro více informací jak ukonit uzvn Domperidonu se podvejte na protokol: *Domperidon, ukonen uzvn*

Materiál: *Domperidon, zaatek uzvn*, erven 2012

Autor a revize (pod jinými názvy): Jack Newman, MD, FRCPC, 1995-2005

Revize: Jack Newman MD, FRCPC, IBCLC a Edith Kernerman, IBCLC, 2008, 2009

Překlad z anglického jazyka do sloventiny MAMILA o.z. 2010

Překlad ze sloventiny do etiny Pavλίna Kallusov, 2013, www.kojim.cz ,

Vechny nae protokoly se mohou kopírovat a šířit bez pedchzjcho svolení pod podmínkou, e nejsou pouity v dnm kontextu, kter by poruoval Kodex WHO o marketingu náhrad mateřského mléka (1981) a následnými rezolucemi WHO.